

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสอนคนตรีในสหวิทยาลัยอีสานใต้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา โดยเน้นที่พฤติกรรมของอาจารย์เป็นหลัก ปัญหาการเรียนการสอน และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน โดยศึกษาจากความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และการสำรวจพฤติกรรมการสอน ลักษณะของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรทั้งหมด คือ อาจารย์และนักศึกษาคณะศึกษาคนตรี สหวิทยาลัยอีสานใต้ ที่ทำการเรียนการสอนในภาคปลายปีการศึกษา 2531 ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 จำนวนอาจารย์และนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสานใต้

สถาบัน	อาจารย์	นักศึกษา
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	6	51
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	5	50
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	4	43
วิทยาลัยครูสุรินทร์	4	22
รวม	19	166

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม และแบบสำรวจพฤติกรรมการสอน โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาจากเอกสารงานค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของนิโบล นีบ์กิงส์ และอื่น ๆ งานที่เกี่ยวกับด้านการสอนในระดับอุดมศึกษา และการสอนดนตรี ทั้งของไทยและต่างประเทศ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

แบบสอบถาม มี 2 ชุด สำหรับอาจารย์และนักศึกษา โดยข้อคำถามเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว พฤติกรรมการสอนดนตรี 9 ด้าน รวม 73 ข้อ ปัญหาการเรียนการสอน 26 ข้อ และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นแบบปลายเปิดมี 7 ด้านด้วยกัน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาโดยข้อคำถามเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว พฤติกรรมการสอนดนตรี 9 ด้าน รวม 73 ข้อ ปัญหาการเรียนการสอน รวม 26 ข้อ และแนวทางการพัฒนาเป็นแบบปลายเปิด มี 7 ด้านด้วยกัน

แบบสำรวจพฤติกรรมการสอนดนตรี สำหรับผู้วิจัย เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมแล้วบันทึกลงในแบบสำรวจ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนทั่วไป และ การเรียนการสอนดนตรี
2. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 มากำหนดแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนดนตรี ปัญหาการเรียนการสอน และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี แล้วนำมาสร้างข้อคำถาม สำหรับในส่วนปัญหาการเรียนการสอนดนตรีนั้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามปลายเปิด และนำไปให้ อาจารย์ นักศึกษา ในมหาวิทยาลัยอีสานได้ตอบแล้วจึงนำมาประมวลสร้างเป็นข้อคำถามอีกครั้ง
3. เมื่อสร้างแบบสอบถามได้นำไปตรวจและปรับปรุงแก้ไข ภายใต้อำนาจแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อพร้อมแล้วจึงนำแบบสอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอนระดับอุดมศึกษา ทั้งด้าน ดนตรีและการสอน ตรวจพิจารณาด้านความเหมาะสม เทียบตรงของ เนื้อหาและภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พันทิพา อุทัยสุข ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.อ.ชูชาติ พิทักษากร สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิงจิตต์ สวามิภักดิ์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์ สัจด์ ภูเขาทอง ภาควิชาดนตรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รับแบบสอบถามข้อคิดเห็นคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์ นักศึกษา ในสหวิทยาลัยอีสานใต้ แล้วนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์พร้อมแก่การนำไปใช้

สำหรับแบบสำรวจพฤติกรรมนั้น ได้สร้างไปพร้อมกับแบบสอบถามโดยประยุกต์ในส่วนของพฤติกรรมที่สังเกตได้ และสังเกตไม่ได้ พร้อมทั้งเพิ่มเติมในส่วนสรุปความเห็นของผู้สังเกต คือ ผู้วิจัยเอง

ลักษณะของแบบสอบถามและแบบสำรวจพฤติกรรม

รายละเอียดของแบบสอบถามและแบบสำรวจพฤติกรรมมีดังนี้

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ เป็นแบบกำหนดให้เลือก (Check list) และให้เติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 9 ด้าน รวม 73 ข้อคำถาม แต่ละข้อคำถามถามความคิดเห็นโดยให้ตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ช่วงคะแนน โดยกำหนดค่าคะแนนไว้ดังนี้

คะแนน 4 หมายความว่า เห็นด้วยกับปริมาณของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรือคุณภาพของพฤติกรรมที่แสดงออกมาก

คะแนน 3 หมายความว่า เห็นด้วยกับปริมาณของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรือคุณภาพของพฤติกรรมที่แสดงออกปานกลาง

คะแนน 2 หมายความว่า เห็นด้วยกับปริมาณของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรือคุณภาพของพฤติกรรมที่แสดงออกน้อย

คะแนน 1 หมายความว่า ไม่เห็นด้วยว่ามีปริมาณของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหรือมีคุณภาพของพฤติกรรมที่แสดงออก

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน มีข้อคำถามรวม 26 ข้อ เป็นลักษณะคำถามให้ตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ช่วง กำหนดค่าคะแนนเช่นเดียวกับตอนที่ 2

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการเรียนการสอน แบ่งเป็น 7 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

แบบสำรวจพฤติกรรม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พร้อมทั้งการอธิบายลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ตอนที่ 2 เป็นส่วนสรุปการสำรวจพฤติกรรมเกี่ยวกับข้อมูลของสถาบัน วิชา อาจารย์ผู้สอน จุดมุ่งหมาย และข้อคิดเห็นของผู้วิจัยในพฤติกรรมการสอนที่เกิดขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

1. ติดต่อขอตารางสอนภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 ของภาควิชาดนตรี ใน สหวิทยาลัยอีสานใต้ แล้วศึกษารายละเอียดวิชา (Course Description) เพื่อตรวจสอบวิชาที่เปิดสอนก่อนการออกเก็บข้อมูล
 2. นำหนังสือแนะนำตัว และขอความอนุเคราะห์ในการอนุญาตให้ตอบแบบสอบถาม จากอธิการวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง และสำรวจพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนดนตรีไปยังวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง
 3. ขอบพบหัวหน้าภาควิชาดนตรีและอาจารย์ผู้สอน ตามกำหนดที่นัดหมายข้างหน้า ทำการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสอนดนตรี ในวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง
 4. นำแบบสอบถามไปให้นักศึกษาและอาจารย์ตอบด้วยตนเอง หลังจากสำรวจพฤติกรรมกรรมการสอน ในตอนท้ายชั่วโมงที่อาจารย์สอน และชั่วโมง Home Room โดยแนะนำชี้แจงให้เข้าใจ จุดประสงค์ และวิธีการตอบแบบสอบถามทุกวิชา ส่วนนักศึกษาและอาจารย์
- ผู้วิจัย เริ่มนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ นักศึกษา ภาควิชาดนตรี สหวิทยาลัยอีสานใต้ เป็นผู้ตอบ และสำรวจพฤติกรรมกรรมการสอนดนตรีใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้นประมาณ 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSx/PC (Statistical Package for the Social Sciences) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งที่เป็นอาจารย์และนักศึกษานำเสนอเป็นรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสอน และปัญหาการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และหาค่า t (t-test) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนนำเสนอในรูปตารางแจกแจงความถี่